

Szkoła Podstawowa nr 55 w Szczecinie

Program realizacji doradztwa zawodowego

Szczecin 2022

Wstęp

Program realizacji doradztwa zawodowego pomaga uczniom w samopoznaniu własnych predyspozycji zawodowych /osobowości, potrzeb, uzdolnień, zainteresowań, możliwości/, w przygotowaniu do wejścia na rynek pracy i w złagodzeniu startu zawodowego, to cel którego realizacja niesie wiele korzyści. Badacze zajmujących się rozwojem zawodowym człowieka uważają, że wybór zawodu to proces, a nie tylko pojedynczy świadomy akt decyzyjny. E. Ginzburg i D.E Super uważają, że:

- wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,
- na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia oraz wpływ środowiska,
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu.

Program realizacji doradztwa zawodowego jest zbiorem działań w zakresie przygotowania dzieci i młodzieży do efektywnego zaistnienia i poruszania się po rynku edukacyjnym i rynku pracy.

Program realizacji doradztwa zawodowego obejmuje nie tylko indywidualną i grupową pracę z uczniami ale także z rodzicami i nauczycielami (Radą Pedagogiczną), bowiem praca zawodowa jest istotną wartością w życiu człowieka, zwłaszcza w obliczu problemów i wyzwań współczesności dlatego nie tylko warto ale trzeba współpracować aby dzieci osiągnęły w przyszłości sukces zawodowy.

Rozwój każdego dziecka przebiega według indywidualnego wzorca, to znaczy w różnych momentach się rozpoczyna, przechodzenie do poszczególnych faz jest mniej lub bardziej płynne, a zachodzące zmiany mają różną intensywność i nie zawsze przebiegają w sposób harmonijny, dlatego też proponuję sięgnąć po literaturę wspomagającą naszą wiedzę w tym zakresie. W podanej bibliografii znajdziemy nie tylko pomoc w identyfikowaniu zarówno zagrożeń i zaburzeń, typowych dla poszczególnych okresów życia dzieci i młodzieży ale także propozycje wsparcia.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego jest nie tylko doradca zawodowy lub nauczyciel planujący i koordynujący zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkole lub placówce, ale również nauczyciel wychowawca i nauczyciel przedmiotowy.

Podstawy prawne do realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego

- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t. jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 1040 ze zm.).
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t. jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 2215).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 1481 ze zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 226).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t. jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 910).
- Ustawa z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 2245).
- Rozporządzenie MEN z 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 199 ze zm.).
- Rozporządzenie MEN z 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. z 2017 r. poz. 649).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r. poz. 1591 ze zm.), zmienione rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 lutego 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 323).
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1578 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1601), zmienione rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 lipca 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1322).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2018 r. poz. 467).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1679).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1601 ze zm.).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1675).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 325).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz.U. poz. 391).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. z 2019 r. poz. 502).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 652).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2019 r. poz. 639.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 8 kwietnia 2019 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego (Dz.U. z 2019 r. poz. 717).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2020 r. poz. 82).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 lipca 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. 2019 poz. 1322)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. 2019 poz. 1533).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 lipca 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz.U. 2019 poz. 1539).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 lipca 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz.U. 2019 poz. 1536).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2020 r. poz. 635).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 stycznia 2020 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. z 2020 r. poz. 106).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 27 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 211).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M. P. poz. 122).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 13 sierpnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 1562).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 26 stycznia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 204).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 stycznia 2022 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy COVID-19 (M. P. poz. 120).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2022 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz. U. poz. 1610).

DORADZTWO ZAWODOWE W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 55 JEST REALIZOWANE:

- W oddziałach przedszkolnych w szkole podstawowej i obejmują preorientację zawodową, która ma na celu wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.
- W klasach I–VI szkoły podstawowej obejmują orientację zawodową, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.
- W klasach VII i VIII szkoły podstawowej na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego i mają na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.

CELE GŁÓWNE DORADZTWA ZAWODOWEGO W SZKOLE:

- przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia i zawodu
- kształtowanie społecznie pożądaných postaw dotyczących pracy ludzkiej
- rozwijanie kompetencji karierowych ucznia
- wspieranie kompetencji doradczych nauczycieli
- wspieranie kompetencji doradczych rodziców
- wykorzystywanie lokalnych zasobów dla wspierania procesów decyzyjnych ucznia w zakresie wyboru ścieżki edukacyjnej i zawodowej

Cele ukierunkowane na ucznia:

- rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów i ograniczeń
- rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych
- rozwijanie wiedzy o rynku pracy
- rozwijanie wiedzy zawodoznawczej
- kształtowanie umiejętności krytycznej analizy procesów zachodzących na rynku pracy
- rozwijanie umiejętności wyszukiwania informacji, zasobów i sojuszników sprzyjających planowaniu i realizacji celów edukacyjnych i zawodowych
- kształtowanie umiejętności planowania ścieżek edukacyjnych i zawodowych, także w kontekście edukacji całościowej
- przygotowanie do roli możliwych ról na rynku pracy – pracownika, pracodawcy, współpracownika
- rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie
- rozwijanie kompetencji transferowalnych
- rozwijanie umiejętności uczenia się
- kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej
- redukcja społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej.

Cele ukierunkowane na nauczycieli:

- budowanie zaangażowania w zakresie realizowania procesów wspierania decyzji edukacyjnych i zawodowych ucznia
- aktualizacja wiedzy na temat systemu edukacji i systemu kształcenia w zawodach
- rozwijanie kompetencji doradczych nauczycieli
- wskazanie na źródła informacji dotyczące informacji na temat ofert edukacyjnych i doradczych na terenie miasta Szczecin

Cele ukierunkowane na rodziców:

- aktualizacja wiedzy na temat systemu edukacji i systemu kształcenia w zawodach
- aktualizacja wiedzy na temat ofert poznańskich szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych
- aktualizacja wiedzy na temat procedur rekrutacyjnych do szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych
- udzielanie pomocy w procesie rozpoznawania predyspozycji zawodowych ucznia
- rozwijanie kompetencji doradczych rodzica, wskazanie obszarów wsparcia doradczego
- wzmacnianie proaktywnej postawy rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych przez ich dziecko
- wskazanie rodzicom aktualnych i rzetelnych merytorycznie źródeł informacji

OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ:

- **Nauczyciele:** włączanie treści doradczych w swoje lekcje, prowadzenie klubu absolwenta, prowadzenie kącika dotyczącego tematyki edukacyjno-zawodowej, bycie odpowiedzialnym za kontakt z rodzicami w kontekście wykonywanego przez nich zawodu oraz możliwości zaproszenia klas do ich miejsca pracy, nawiązywanie kontaktu z pozostałymi realizatorami działań Programu (np. PPP, PUP, przedsiębiorcy, pracodawcy, Fundacja Talent Kariera) itd.
- **Doradca zawodowy:** systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów i słuchaczy na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego, prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologami lub pedagogami, programu oraz koordynacja jego realizacji, wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologów lub pedagogów, w zakresie realizacji działań określonych w programie, koordynowanie działalności informacyjno-doradczej realizowanej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.
- **Psycholog:** prowadzenie zajęć/warsztatów (godzina wychowawcza, zastępstwo lub inne) z umiejętności miękkich (komunikacja, zarządzanie sobą w czasie, praca w grupie – w zależności od potrzeb), nawiązywanie kontaktu z pozostałymi realizatorami działań programu (np. PPP, PUP, przedsiębiorcy, pracodawcy, Fundacja Talent Kariera).
- **Pedagog:** stały kontakt z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, nawiązywanie kontaktu z pozostałymi realizatorami działań programu (np. PPP, PUP, przedsiębiorcy, pracodawcy, Fundacja Talent Kariera).
- **Uczniowie:** uczniowie starszych klas (VIII) opowiadają młodszym kolegom (VII), w jaki sposób wybierali szkołę, kiedy najlepiej zacząć i jak to robić, przygotowują informacje, tworzą rysunki, wyszukują ciekawe cytaty i inne na tablicę ścienną czy do gazetki szkolnej, dzielą się swoimi pasjami i zainteresowaniami z innymi, biorą udział w wolontariatach.

PODMIOTY ZEWNĘTRZNE ODPOWIEDZIALNE ZA WSPÓLPRACĘ ZE SZKOŁĄ

- **Inne szkoły:** wspólne organizowanie różnych akcji, np. targi szkół, mini targi pracy, jeśli są to szkoły ponadpodstawowe – spotkania z uczniami tych szkół, kontakt z doradcą zawodowym (koordynatorem doradztwa zawodowego) i z pozostałymi nauczycielami.
- **Poradnia psychologiczno-pedagogiczna (PPP):** kontakt z doradcami zawodowymi, którzy mogą być dla nas wsparciem zarówno w przeprowadzeniu zajęć w naszej szkole, jak i w formie superwizji.
- **Powiatowy Urząd Pracy (PUP):** kontakt z doradcą zawodowym, który opowie młodzieży, jak skutecznie poszukiwać pracy, jak sporządzić dokumenty aplikacyjne, jak

przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej, jakie wymogi stawiają pracodawcy kandydatom do pracy.

- **Wojewódzki Urząd Pracy (WUP):** jw., aktualne informacje o rynku pracy.
- **Organizacje pozarządowe (NGO):** kontakt z osobami (w kontekście poznawania różnych zawodów i dziedzin, jakimi zajmują się inni, spotkania z ciekawymi ludźmi itd.) z różnych sektorów: bezpieczeństwo i ratownictwo, demokracja i dialog społeczny, dobroczynność, działalność międzynarodowa, działania strażnicze, edukacja i wychowanie, ekologia i zrównoważony rozwój, ekonomia społeczna i rynek pracy, kultura i historia, media, nauka i technika, nowe technologie, ochrona zdrowia, polityka społeczna, rozwój lokalny, sport i hobby, wolontariat, współpraca z biznesem, współpraca z uczelniami.
- **Państwowa Inspekcja Pracy (PIP):** Bezpieczeństwo i higiena pracy na poszczególnych stanowiskach pracy.
- **Coachowie:** kontakt z coachami, którzy przeprowadzą np. sesje indywidualne lub/i warsztaty dla młodzieży, rodziców, nauczycieli i dyrekcji.
- **Trenerzy, tutorzy, edukatorzy** itd.: jw.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- dyskusje grupowe i rozmowy indywidualne,
- lektura poradników i informatorów,
- udział w warsztatach i treningach,
- Internet,
- filmy zawodoznawcze,
- dni otwarte w szkołach ponadgimnazjalnych i wyższych,
- kontakty studentów z młodzieżą szkół średnich,
- targi edukacyjne,
- pogadanki,
- wycieczki w terenie,
- spotkania z ciekawymi ludźmi
- wystawki prac plastycznych,
- wycieczki do zakładów pracy,
- spotkania z rodzicami.

Integralną częścią Programu realizacji doradztwa zawodowego jest Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego – załącznik nr 1.

Program doradztwa zawodowego w klasach 7-8 stanowi załącznik nr 6. Jest to program realizowany na obowiązkowych lekcjach doradztwa zawodowego w wymiarze 10 godzin dla każdej klasy w danym roku szkolnym.

EWALUACJA

Ewaluacja Programu realizacji doradztwa zawodowego jest niezbędna, aby działania doradcze na terenie szkoły były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów i rodziców. W tym celu prowadzona będzie obserwacja zajęć grupowych, natomiast nauczyciele realizujący program proszeni są o dopisywanie do tematu jednostki lekcyjnej w nawiasie oznaczeń literowych (dz). Ułatwi to przeprowadzenie ewaluacji i sporządzenie sprawozdania z realizacji programu.

PRZYDATNE STRONY INTERNETOWE:

- Doradztwo - ORE <https://www.ore.edu.pl>
- Centralna Komisja Egzaminacyjna www.cke.edu.pl
- Biuro Edukacji m.st. Warszawa www.edukacja.warszawa.pl
- Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno – społecznych i Szkoleń <http://crdz.wcies.edu.pl/>
- Mobilne Centrum Informacji Zawodowej <http://www.ohp.pl>
- Katalog zawodów, testy, uczelnie <http://www.kluczdokariery.pl>
- Ogólne informacje o szkołach <http://www.szkolnictwo.pl>
- Okręgowa Komisja Egzaminacyjna <http://www.oke.waw.pl>

BIBLIOGRAFIA:

- Appelt K., Jabłoński S., Osiągnięcia i zagrożenia dla rozwoju dziecka w wieku szkolnym, [w:] Dzieci i młodzież wobec agresji i przemocy, red. A. I. Brzezińska, E. Hornowska, Warszawa 2007
- Bardziejewska M., Okres dorastania. Jak rozpoznać potencjał nastolatków?, [w:] Psychologiczne portrety człowieka, red. A.I. Brzezińska, Gdańsk 2005
- Biłko J., Kruk-Krymula E., Piekarski M., Weyssenhoff A., Niezbędnik Materiały metodyczne na „zieloną szkołę” dla doradców zawodowych z serii „Wybór Zawodu”, MEN, Kraków 2011
- Biłko J., Kruk-Krymula E., Piekarski M., Weyssenhoff A., Poradnik „Od zabawy do zawodu z serii „Wybór Zawodu”, MEN, Kraków 2011
- S. Covey, 6 najważniejszych decyzji, które kiedykolwiek podejmiesz, REBIS, Poznań 2007
- Czelakowska D., Inteligencja i zdolności twórcze dzieci w początkowym okresie edukacji. Rozpoznawanie i kształcenie, Kraków 2007
- Davidson A., Davidson R., Tajemnica sukcesu. Jak wychować wspaniałe dziecko, Warszawa 2000
- Grzesiak K., Zinkiewicz B., Poradnik Kim zostanie moje dziecko? z serii „Wybór Zawodu”: MEN, Kraków 2011
- Ignatowicz Z., Gwis G. : Metodyka doradztwa zawodowego edukacja zawodowa w szkole materiały dla nauczycieli
- Mönks F. J., Ypenburg J. H., Jak rozpoznać uzdolnione dziecko, Kraków 2007

- Olubiński A., Konflikty rodzice – dzieci. Dramat czy szansa?, Toruń 1992
- Partyka M., Zdolni, utalentowani, twórczy, Warszawa 1999
- Paszkowska- Rogacz A., Wybór zawodu, [w:] Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, t. 7, red. T. Pilch, Warszawa 2008

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego

- Klasy „0”

zrealizowane zostaną wybrane według uznania i potrzeb nauczyciela zajęcia na podstawie publikacji: M. Bujakowski, I. Chmiel, J. Hytkowska-Fąfara, K. Łabędzka-Stanecka, K. Sarad-Deć, D. Sowiak, Przykładowy program preorientacji zawodowej dla przedszkola z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017. (<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)

Lp.	Tematyka działań	Metody i formy realizacji	Adresat działań	Termin realizacji	Odpowiedzialny
Lp.	Tematyka działań	Metody i formy realizacji	Adresat działań	Termin realizacji	Odpowiedzialny
1.	Spotkanie z policjantem z Wydziału Ruchu Drogowego	Warsztaty	dzieci z grup przedszkolnych	październik	nauczyciele wychowania przedszkolnego
2.	Wizyta w Teatrze Lalek „Pleciuga”	Wycieczka	dzieci z grup przedszkolnych	grudzień	nauczyciele wychowania przedszkolnego
3.	Bożonarodzeniowy kiermasz ciast i ciasteczek Akcja „Pełna miska dla schroniska” Kiermasz „Zajęczek dla hospicjum”	Akcje charytatywne	dzieci z grup przedszkolnych	grudzień grudzień kwiecień	nauczyciele wychowania przedszkolnego
4.	Dni Teatru	przedstawienie teatralne dla rówieśników	dzieci z grup przedszkolnych	marzec	nauczyciele wychowania przedszkolnego
5.	Wizyta w Muzeum Narodowym w Szczecinie – rozwijanie zainteresowań	Wycieczka	dzieci z grup przedszkolnych	kwiecień	nauczyciele wychowania przedszkolnego
6.	„Ja i mój mały świat” – prezentacja siebie przed grupą	autoprezentacja przed rówieśnikami	dzieci z grup przedszkolnych	maj	nauczyciele wychowania przedszkolnego
7.	Spotkania z rodzicami w celu poznania ich zawodów	warsztaty kreatywne, plastyczne, zabawy, eksperymenty,	dzieci z grup przedszkolnych	cały rok szkolny	nauczyciele wychowania przedszkolnego

		doświadczenia			
8.	Spotkanie z bibliotekarzem	zajęcia biblioteczne	dzieci z grup przedszkolnych	kwiecień / maj	nauczyciele wychowania przedszkolnego
9.	Warsztaty kreatywne w pracowni „Robótkowo.pl” – rozwijanie zainteresowań	wycieczka / warsztaty	dzieci z grup przedszkolnych	maj / czerwiec	nauczyciele wychowania przedszkolnego

- Klasy 1-3**

zrealizowane zostaną (według uznania i potrzeb nauczyciela) zajęcia na podstawie publikacji: B. Czapla, B. Matyszewska, E. Ptasznik, M. Skoryna, Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017. (<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)

Lp.	Tematyka działań	Metody i formy realizacji	Adresat działań	Termin realizacji	Odpowiedzialny
1.	Poznajemy pracowników szkoły i ich zawody.	Rozmowa kierowana, wywiad, ekspresja plastyczna	uczniowie klas 1-3	wrzesień/październik	Wychowawcy klas
2.	Poznajemy pracę bibliotekarza.	Zajęcia biblioteczne	uczniowie klas 1-3	październik	Pracownicy biblioteki szkolnej, wychowawcy klas
3.	Spotkania z policjantem oraz strażnikiem miejskim.	Warsztaty	uczniowie klas 1-3	całyroczny	Pedagog szkolny
4.	Zawody naszych rodziców i dziadków – zaproszenie bliskich wykonujących różne zawody do klasy na lekcje.	opowiadanie, wywiad, rozmowa kierowana	uczniowie klas 1-3	całyroczny	Wychowawcy klas
5.	Wizyty w zakładach pracy: Straż Pożarna, piekarnia, Urząd Poczty, itp.	Wycieczka	uczniowie klas 1-3	całyroczny	Wychowawcy klas
6.	Wizyty w Muzeum Narodowym i udział w warsztatach i lekcjach muzealnych – rozwijanie zainteresowań.	Wycieczka	uczniowie klas 1-3	wrzesień-grudzień	Wychowawcy klas

7.	Poznajemy zawody ludzi w bliższym i dalszym otoczeniu.	Ekspresja plastyczna, pogadanka, praca w grupach	uczniowie klas 1-3	całyrokszkolny	Wychowawcy klas
8.	Po co się uczyć? – uzasadnienie potrzeby uczenia się i zdobywania nowych umiejętności.	Burza mózgów, mapa myśli	uczniowie klas 1-3	wrzesień, całyrokszkolny	Wychowawcy klas
9.	Udział w akcjach charakterystycznych: - "Góra grosza", akcja, „Jedna paczka dla zwierzązka , jedna miseczka dla koteczka”, -"Bożonarodzeniowy kiermasz ciast i ciasteczek" -festyn "PomóżŚw. Mikołajowi",.	Akcje charytatywne	uczniowie klas 1-3	Listopad/ grudzień listopad/ grudzień grudzień grudzień	Wychowawcy klas, osoby odpowiedzialne za organizację akcji charytatywnej w szkole
10.	Udział w warsztatach wypieku pierników w Galerii Kaskada.	wycieczka, warsztaty	uczniowie klas 1-3	Grudzień	Wychowawcy klas
11.	Udział w konkursach plastycznych „Ekostatek”, „Szczecin morskie miasto” – poznajemy zawody związane z morzem.	Ekspresja plastyczna,	uczniowie klas 1-3	styczeń, kwiecień	wyznaczeni nauczyciele
12.	Klasowa gala talentów – prezentacja swoich talentów i zainteresowań.	autoprezentacja, rozmowa, wywiad	uczniowie klas 1-3	marzec	Wychowawcy klas
13.	Udział zwycięzców klasowej gali talentów w Szkolnym konkursie „Mamtalencik”.	autoprezentacja	uczniowie klas 1-3	kwiecień	Wyznaczeni nauczyciele
14.	Prezentacja siebie w ramach Szkolnych Dni Teatru.	Przedstawienia teatralne dla rówieśników	uczniowie klas 1-3	kwiecień	Wyznaczeni nauczyciele
15.	Usterka – potrzebuję pomocy – naśladowanie czynności przedstawicieli różnych zawodów.	Ekspresja ruchowa, odgrywanie ról	uczniowie klas 1-3	Cały szkolny rok	Wychowawcy klas
16.	Udział w warsztatach rzemieślniczych organizowanych w Zespole Szkół Rzemieślniczychul. Chmielewskiego 19 w Szczecinie.	wycieczka, warsztaty	uczniowie klas 1-3	Cały szkolny rok	Wychowawcy klas

17.	Udział w zajęciach warsztatowych w EKOPORCIE, Castoramie "Majsterkowo", TESCO "Od uprawy do potrawy" w Tesco?	wycieczka, warsztaty	uczniowie klas 1-3	Cały szkolny rok	Wychowawcy klas
18.	Udział w wyjściach kulturalnych do Teatru Lalaek Pleciuga, Opery na Zamku, Filharmonii- poznajemy pracę człowieka kultury.	wycieczka, aktywne uczestnictwo w życiu kulturalnym	uczniowie klas 1-3	całyrokszkolny	Wychowawcy klas

- **Klasy 4-6**

zajęcia w ramach lekcji z wychowawcą na podstawie publikacji: J. Brzezińska-Lauk, E. Kruk-Krymula, K. Nikorowska, **Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI – szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017. Wychowawcy wybierają temat/tematy zgodnie i spójnie z programem wychowawczym realizowanym w danej klasie.**
[\(https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/\)](https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/)

Klasa IV					
Lp.	Tematyka działań	Metody i formy realizacji	Adresat działań	Termin realizacji	Odpowiedzialny
1.	Zasady życia w klasie 4.2	lekcja wychowawcza	Uczniowie kl. 4	wrzesień	Wychowawca
2.	Jaki jestem? Dokonujemy charakterystyki 1.1, 1.2	lekcja wychowawcza	Uczniowie kl. 4	październik	Wychowawca
3.	Moje hobby – dzielimy się z innymi swoimi zainteresowaniami 1.4	lekcja wychowawcza	Uczniowie kl. 4	październik	Wychowawca
4.	Świat zawodów - Orkiestra na językach 2.1, 2.2, 2.3	Wyjście do Filharmonii Szczecińskiej	uczniowie kl. 4	Wg odrębnego harmonogramu (listopad-styczeń)	nauczyciel muzyki wychowawca
5.	Jak przygotować kącik do nauki? 4.2	lekcja wychowawcza	Uczniowie kl. 4	grudzień	Wychowawca
6.	Świat zawodów 2.1, 2.2, 2.3	lekcja muzealna - "O herbie Szczecina i Pomorza	uczniowie kl. 4	styczeń	Wychowawca/ Nauczyciel historii

		zachodniego"			
7.	Małe formy teatralne. Przygotowania do przedstawienia estradowego Świat zawodów – zawody związane z teatrem 2.1, 2.2, 2.3	Tydzień Artystyczny w Błękitnej -warsztat pracy aktora, teatr kukielkowy	uczniowie kl. 4	luty	Poloniści
8.	Świat zawodów 2.1, 2.2, 2.3	Spotkanie z rodzicem – wycieczka do zakładu pracy	uczniowie kl. 4	wg możliwości wychowawcy	Wychowawca
9.	Samodzielne podejmowanie decyzji w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z moja osobą.4.3	Udział w konkursach przedmiotowych	Uczniowie kl. 4	Cały rok szkolny wg odrębnego harmonogramu	Nauczyciele poszczególnych przedmiotów/ wychowawca

Klasa V

Lp.	Tematyka działań	Metody i formy realizacji	Adresat działań	Termin realizacji	Odpowiedzialny
1.	Jak się uczyć aby odnieść sukces? 3.1	lekcja wychowawcza	uczniowie kl. 5	październik	wychowawca/pedagog
2.	Pozytywne i negatywne skutki powszechnego dostępu do mediów 3.3	lekcja wychowawcza	uczniowie kl. 5	październik	Wychowawca
3.	Świat zawodów - Orkiestra na językach 2.1, 2.2, 2.3	Wyjście do Filharmonii Szczecińskiej	uczniowie kl. 5	Wg odrębnego harmonogramu (listopad-marzec)	nauczyciel muzyki wychowawca
4.	Nie szata zdobi człowieka 4.3	lekcja wychowawcza	uczniowie kl. 5	grudzień	Wychowawca
5.	Świat zawodów – zawody związane z teatrem. 2.1, 2.2, 2.3	Tydzień Artystyczny w Błękitnej -warsztat pracy aktora, teatr kukielkowy	uczniowie kl. 5	luty	wychowawca/polonista

6.	Recepta na nudę. Nasze zainteresowania pozalekcyjne 1.4	lekcja wychowawcza	uczniowie kl. 5	luty	Wychowawca
7.	Jak skutecznie wyrazić swoje zdanie? Poznajemy zasady sprawnej komunikacji 4.3	lekcja wychowawcza	uczniowie kl. 5	marzec	Wychowawca
8.	Świat zawodów	Spotkanie z rodzicem – wycieczka do zakładu pracy	uczniowie kl. 5	wg możliwości wychowawcy	Wychowawca
9.	Samodzielne podejmowanie decyzji w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z moją osobą.4.3	Udział w konkursach przedmiotowych	Uczniowie kl. 5	Cały rok szkolny wg odrębnego harmonogramu	Nauczyciele poszczególnych przedmiotów/ wychowawca

Klasa VI

Lp.	Tematyka działań	Metody i formy realizacji	Adresat działań	Termin realizacji	Odpowiedzialny
1.	Jak dbać o zdrowie i urodę w wieku szkolnym? Spotkanie z pielęgniarką szkolną 2.1	lekcja wychowawcza - dyskusja problemowa	uczniowie kl. 6	październik	wychowawca/ pielęgniarka szkolna
2.	Jak się nauczyć? Przypominamy techniki zapamiętywania i czytania ze zrozumieniem 3.1	lekcja wychowawcza	uczniowie kl. 6	listopad	wychowawca/pedagog
3.	Świat zawodów – zawody związane z teatrem.	Tydzień Artystyczny w Błękitnej - Szczecińska scena teatralna	uczniowie kl. 6	luty	wychowawca/polonista
4.	Za co najczęściej karani są nieletni? 2.1	Spotkanie z policjantem	uczniowie kl. 6	luty	wychowawca/pedagog
5.	Świat zawodów	lekcja muzealna	uczniowie kl. 6	styczeń	Wychowawca

6.	W poszukiwaniu wymarzonego zawodu – jak dokonać właściwego wyboru 4.1	lekcja wychowawcza	uczniowie kl. 6	kwiecień	Wychowawca
7.	Świat zawodów	Spotkanie z rodzicem – wycieczka do zakładu pracy	uczniowie kl. 6	wg możliwości wychowawcy	Wychowawca
8.	Samodzielne podejmowanie decyzji w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z moja osobą.4.3	Udział w konkursach przedmiotowych	Uczniowie kl. 6	Cały rok szkolny wg odrębnego harmonogramu	Nauczyciele poszczególnych przedmiotów/ wychowawca

- **Klasy 7-8**

Klasa VII

Lp.	Tematyka działań	Metody i formy realizacji	Adresat działań	Termin realizacji	Odpowiedzialny
1	Ja w moich oczach.	Lekcja wychowawcza rozpoznawanie własnych zasobów (zainteresowań, zdolności, uzdolnień, kompetencji, predyspozycji zawodowych oraz stanu zdrowia)	Uczniowie kl. 7	Wg możliwości wychowawcy	Wychowawca
2	Czy i ja mogę być bohaterem?	Opracowanie rozkładu dnia, z uwzględnieniem proporcji między pracą, a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym a fizycznym, rozumienie roli wypoczynku w efektywnym wykonywaniu pracy zawodowej;	Uczniowie kl. 7	Wg planu pracy nauczyciela	Nauczyciele wychowania fizycznego
3	Samodzielne podejmowanie	Udział w konkursach	Uczniowie kl. 7	Cały rok szkolny wg	Nauczyciele przedmiotów

	decyzji w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z moją osobą	przedmiotowych organizowanych w szkole i poza nią		odrębnego harmonogramu	
4	Zawody wokół nas	Praca (np. popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki, miejsce pracy, wybór zawodu).	Uczniowie kl. 7	Wg planu pracy nauczyciela	Nauczyciel języka angielskiego
5	Praca jako wartość w życiu człowieka	Znaczenie pracy w życiu człowieka. Odpowiedzialność za własny rozwój i samowychowanie.	Uczniowie kl. 7	Wg planu pracy nauczyciela	Nauczyciel wychowania do życia w rodzinie
6	Moje portfolio i e-portfolio	Stosowanie różnorodnych technik plastycznych (proste techniki graficzne, rzeźbiarskie, malarskie)	Uczniowie kl. 7	Wg planu pracy nauczyciela	Nauczyciel plastyki
7	W szkole czy poza szkołą? Gdzie się uczymy?	Charakterystyka struktury systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce.	Uczniowie kl. 7	Wg możliwości wychowawcy	Wychowawca
8	Wycieczki do zakładów pracy	Kształtowanie społecznych postaw przez kontakt z ludźmi, z ich efektami pracy i warsztatami	Uczniowie kl. 7	Wg możliwości wychowawcy	Wychowawca
9	Świat zawodów – zawody związane z teatrem. 2.1, 2.2, 2.3	Tydzień Artystyczny w Błękitnej -repertuar Szczecińskich teatrów - język teatru; Afisz Teatralny, Plakat	uczniowie kl. 5	luty	wychowawca/polonista

Klasa VIII

Lp.	Tematyka działań	Metody i formy realizacji	Adresat działań	Termin realizacji	Odpowiedzialny
1	Moje umiejętności – moje sukcesy. Zdolności i uzdolnienia.	Lekcja wychowawcza rozpoznawanie własnych zasobów (zainteresowań, zdolności, uzdolnień, kompetencji, predyspozycji zawodowych oraz stanu zdrowia)	Uczniowie kl. 8	Wg możliwości wychowawcy	Wychowawca
2	Ja w oczach innych	Lekcja wychowawcza rozpoznawanie własnych zasobów (zainteresowań, zdolności, uzdolnień, kompetencji, predyspozycji zawodowych oraz stanu zdrowia)	Uczniowie kl. 8	Wg możliwości wychowawcy	Wychowawca
3	Temperament jak z bajki.	Korelacja z cudzymi poglądami lub polemika z nimi, rzeczowe uzasadnianie własnego zdania;	Uczniowie kl. 8	Wg planu pracy nauczyciela	Nauczyciel języka polskiego
4	Moje portfolio i e-portfolio	Elementy obrazowania cyfrowego fotograficznego i z wykorzystaniem wybranych graficznych programów komputerowych). Przygotowanie i prezentacja rozwiązań problemów, posługiwanie się podstawowymi aplikacjami (edytor tekstu oraz grafiki, arkusz kalkulacyjny, program do tworzenia prezentacji multimedialnej) na swoim komputerze lub w chmurze	Uczniowie kl. 8	Wg planu pracy nauczyciela	Nauczyciel informatyki
5	Ograniczenia czy możliwości?	Opracowanie rozkładu dnia, z uwzględnieniem proporcji między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym a fizycznym,	Uczniowie kl. 8	Wg planu pracy nauczyciela	Nauczyciele wychowania fizycznego

		rozumiejąc rolę wypoczynku w efektywnym wykonywaniu pracy zawodowej;			
6	Rozpoznaję swoje aspiracje	Określanie aspiracji i potrzeb w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji	Uczniowie kl. 8	Wg planu pracy pedagoga	Pedagog
7	Prezentacja połączona z wykorzystaniem technologii komputerowej (realizowana w ramach zajęć z zakresu informatyki).	Prezentacja rozwiązania problemów, posługiwanie się podstawowymi aplikacjami (edytor tekstu oraz grafiki, arkusz kalkulacyjny, program do tworzenia prezentacji multimedialnej) na swoim komputerze lub w chmurze	Uczniowie kl. 8	Wg planu pracy nauczyciela	Nauczyciel informatyki
8	Nowe zawody na rynku pracy	Wyjaśnianie zjawisk i trendów zachodzących na współczesnym rynku pracy. Praca (np. popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki, miejsce pracy, wybór zawodu).	Uczniowie kl. 8	Wg planu pracy nauczyciela	Nauczyciel języka angielskiego
9	Moje zasoby i preferencje a oczekiwania pracodawców	Własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców. Planowanie dalszej edukacji z uwzględnieniem swoich umiejętności i zainteresowań	Uczniowie kl. 8	Wg planu pracy nauczyciela	Nauczyciel wiedzy o społeczeństwie
10	Wolontariat – wstępem do kariery	Analiza znaczenia i możliwości doświadczania pracy. Udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i	Uczniowie kl. 8	Wg planu pracy nauczyciela	Nauczyciel wychowania do życia w rodzinie

		zna konkretne sposoby jej udzielania;			
11	Wycieczki do zakładów pracy	Kształtowanie społecznych postaw przez kontakt z ludźmi, z ich efektami pracy i warsztatami	Uczniowie kl. 8	wg możliwości wychowawcy	Wychowawca
12	Udział w konkursach przedmiotowych organizowanych w szkole i poza nią	Rozpoznawanie własnych zasobów (zainteresowań, zdolności, uzdolnień, kompetencji, predyspozycji zawodowych oraz stanu zdrowia)	Uczniowie kl. 8	Cały rok szkolny wg odrębnego harmonogramu	Nauczyciele przedmiotów

Załącznik nr 2

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA PRZEDSZKOLI, ODDZIAŁÓW PRZEDSZKOLNYCH W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH I INNYCH FORM WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO

1. Poznanie siebie

Dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Dziecko:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- 2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Dziecko:

- 3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- 3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Dziecko:

- 4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;
- 4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- 4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

Załącznik nr 3

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS I–VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

A. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I–III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

B. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV–VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

**TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO
DLA KLAS VII I VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH**

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

**PRZYKŁADOWE MOŻLIWOŚCI WPROWADZANIA TREŚCI ORIENTACJI I
PORADNICTWA ZAWODOWEGO NA ZAJĘCIACH PRZEDMIOTOWYCH**

Lekcja przedmiotowa	Realizowane treści
JĘZYK POLSKI	autoprezentacja, prezentacja, selekcja informacji ze źródeł naukowych w kontekście podanego tematu, perswazja i argumentacja przedstawionej tezy, budowanie tekstu retorycznie poprawnego, pisanie wypowiedzi w formie CV, listu motywacyjnego, podania, ogłoszenia.
JĘZYKI OBCE	określenie własnego hobby, mówienie o sobie, o swoim wyglądzie, zainteresowaniach, poznawanie słownictwa odnoszącego się do cech osobowych, pisanie korespondencji formalnej, poznawanie zawodów związanych z handlem, słownictwo pomagające dokonać zakupów za granicą, rozmowa kwalifikacyjna (dialog z pracodawcą, pisanie CV).
HISTORIA WOS	kształtowanie tożsamości narodowej, poznanie własnej osobowości, poznanie potrzeb człowieka, szanowanie praw i obowiązków człowieka i obywatela, wypełnianie różnego rodzaju formularzy, promowanie postaw humanitarnych, poznanie podstawowych zasad obowiązującego prawa w Polsce.
RELIGIA	poznanie osobowości ludzkich, kształtowanie poczucia własnej wartości, wartości moralne w różnych zawodach, określenie własnych celów życiowych - powołanie do zawodu, praca, jako wartość.
INFORMATYKA	wyszukiwanie i gromadzenie informacji w Internecie, przedstawienie usług i form działania technologii informacyjnej (e-banki, e-nauka, informacyjna e-book, e-learning), poruszanie się po wirtualnym rynku pracy, uświadomienie potencjału Internetu.
MATEMATYKA	rozmowy i dyskusje z uczniami, dlaczego uczymy się matematyki, jaka jest jej przyszłość w życiu codziennym, wskazanie gałęzi wiedzy, w których podstawą jest matematyka np. budownictwo, elektronika, mechanika, nauki ekonomiczne, stolarstwo, wskazywanie zawodów, które wymagają bardzo dobrej znajomości matematyki np. matematyka teoretyczna, geodezja, księgowość, rachunkowość, sprzedawca, przygotowanie uczniów do egzaminów maturalnych, rozwiązywanie zadań praktycznych: np. wyliczenie kosztów remontu, doliczenie podatku dochodowego wypełnianie PIT, wybór dobrej lokaty itp.
EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA	kształtowanie ochrony życia i zdrowia własnego oraz innych, przygotowanie ucznia do indywidualnego ratownictwa przedmedycznego w nagłych stanach zagrożenia życia, poznawanie zasad rekrutacji, do służb mundurowych w szczególności Sił Zbrojnych RP, zapoznanie z

	pracą w służbach obrony cywilnej, wolontariat idea i uczestnictwo.
FIZYKA	omówienie zawodów budowlanych, mechanicznych, omówienie zawodów z nadawaniem i odbioru dźwięku, przekazywanie wiedzy o szkodliwości hałasu, elementy elektryczności z robotyki i automatyki itd.
BIOLOGIA	umiejętność udzielania I pomocy przedmedycznej (ratownictwo medyczne), prawidłowe żywienie (dietetyka), zastosowanie genetyki i techniki inżynierii genetycznej (biotechnologia) higiena wypoczynku, eliminacja stresu, doping i jego skutki.
CHEMIA	zasady bhp w pracowni chemicznej (laborant), I pomoc w przypadku poparzeń środkami chemicznymi oraz zatrucia środkami chemicznymi (ratownictwo medyczne), właściwości chemiczne i fizyczne wybranych pierwiastków i ich związków (w budownictwie, metalurgii, hutnictwie, farmacji, włókiennictwie, szkło laboratoryjne (laborant, farmaceuta, lekarz, sporządzanie roztworów o znacznym stężeniu (laborant, farmaceuta, lekarz, strażak).
GEOGRAFIA	bezrobocie w Polsce, struktura zatrudnienia w Polsce, poszukiwane zawody, przemysł nowych technologii, problemy globalizacji.
GODZINA WYCHOWAWCZA	umiejętność komunikowania się, samopoznanie, radzenie sobie ze stresem, autoprezentacja, budowanie poczucia własnej wartości, wybór zawodu, zajęcia integracyjne, wspólne imprezy klasowe, rozmowy indywidualne. Samowiedza a samoocena, zewnątrz – i wewnątrz – sterowność (poczucie kontroli własnego życia).
WYCHOWANIE FIZYCZNE	uczeń: omawia zalecenia dotyczące aktywności fizycznej w zależności od płci, okresu życia i rodzaju pracy zawodowej; wykonuje ćwiczenia kształtujące i kompensacyjne w celu przeciwdziałania negatywnym dla zdrowia skutkom pracy, w tym pracy w pozycji siedzącej i przy komputerze; wyjaśnia, dlaczego zdrowie jest wartością dla człowieka i zasobem dla społeczeństwa oraz na czym polega dbałość o zdrowie w okresie młodości i wczesnej dorosłości - zgodnie z treściami podstawy programowej.
BIBLIOTEKA	korzystanie z Internetu, własne możliwości i umiejętności w poszukiwaniu pracy. Korzystanie z „Biblioteczki zawodoznawczej” dla uczniów i „Biblioteczki doradztwa zawodowego” dla nauczycieli. Współpraca z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym; – opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego; – włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.
ŚWIETLICA	znaczenie pracy w życiu człowieka, kształtowanie umiejętności korzystanie ze wszystkich możliwych dróg i form skutecznego poszukiwania pracy, działania przygotowujące ucznia do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Szkoła Podstawowa nr 55 w Szczecinie

Program Doradztwa Zawodowego dla klas 7 i 8

„W drodze po wymarzony zawód”

Wstęp

Biorąc pod uwagę art. 292 ust. 1 *Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. oraz Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* roku szkolnym 2017/2018 zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 7 *Ustawy – Prawo oświatowe*, są realizowane w oparciu o program doradztwa zawodowego dla klas 7 i 8 „W drodze po wymarzony zawód” i stanowi integralną część Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego Szkoły Podstawowej nr 55.

Zgodnie z ustawą program zawiera treści dotyczące informacji o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach uzyskania kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy, a także predyspozycjami zawodowymi – a zatem informacje edukacyjno-zawodowe, informacje dotyczące rynku pracy i informacje dotyczące samopoznania.

Program obejmuje nie tylko indywidualną i grupową pracę z uczniami ale także pracę z rodzicami i nauczycielami (Radą Pedagogiczną), bowiem praca zawodowa jest istotną wartością w życiu człowieka, zwłaszcza w obliczu problemów i wyzwań współczesności dlatego nie tylko warto ale trzeba współpracować aby dzieci osiągnęły w przyszłości sukces zawodowy.

Biorąc pod uwagę, że rozwój każdego dziecka przebiega według indywidualnego wzorca, to znaczy w różnych momentach się rozpoczyna, przechodzenie do poszczególnych faz jest mniej lub bardziej płynne, a zachodzące zmiany mają różną intensywność i nie zawsze przebiegają w sposób harmonijny, należy sięgnąć po literaturę wspomagającą naszą wiedzę w tym zakresie, a której spis znajduje się w bibliografii.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego są doradca zawodowy, nauczyciel wychowawca i nauczyciel przedmiotowy, nauczyciel bibliotekarz.

Podstawy prawne

- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t. jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 1040 ze zm.).
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t. jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 2215).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 1481 ze zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 226).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t. jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 910).
- Ustawa z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 2245).
- Rozporządzenie MEN z 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 199 ze zm.).
- Rozporządzenie MEN z 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. z 2017 r. poz. 649).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r. poz. 1591 ze zm.), zmienione

rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 lutego 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 323).

- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1578 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1601), zmienione rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 lipca 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1322).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2018 r. poz. 467).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1679).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. 2018 poz. 1601 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1675).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 325).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz.U. poz. 391).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. z 2019 r. poz. 502).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 652).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2019 r. poz. 639.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 8 kwietnia 2019 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego (Dz.U. z 2019 r. poz. 717).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2020 r. poz. 82).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 lipca 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub

wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. 2019 poz. 1322)

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. 2019 poz. 1533).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 lipca 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz.U. 2019 poz. 1539).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 lipca 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz.U. 2019 poz. 1536).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2020 r. poz. 635).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 stycznia 2020 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. z 2020 r. poz. 106).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 27 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 211).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M. P. poz. 122).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 13 sierpnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 1562).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 26 stycznia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 204).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 stycznia 2022 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy COVID-19 (M. P. poz. 120).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2022 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz. U. poz. 1610).

Cele programu

Celem doradztwa zawodowego w klasie 7 i 8 szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania ścieżki swojej kariery i trafnego podejmowania decyzji dotyczących wyboru kierunku dalszej nauki przy wsparciu doradcy zawodowego.

Cele ogólne programu:

- poznawanie samego siebie;
- analiza informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy;
- poszerzanie własnych: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;
- kształtowanie gotowości do wejścia na rynek pracy;
- rozwijanie umiejętności uczenia się przez całe życie,
- przygotowanie uczniów do radzenia sobie z ciągłymi zmianami we współczesnym świecie,
- kształtowanie proaktywnych postaw we współczesnym świecie,
- umożliwienie uczniom dostępu do zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych będących w wyposażeniu szkoły oraz w formach e-learningowych służących zdobywaniu informacji zawodowych (platforma e-learningowa).

Cele szczegółowe programu:

W obszarze POZNANIE SIEBIE uczeń:

- rozpoznaje swoje zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- charakteryzuje wartości z uwzględnieniem wartości pracy;
- określa aspiracje i potrzeby związane z własnym rozwojem i możliwe sposoby ich realizacji.

W obszarze ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY uczeń:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody;
- wskazuje drogi zdobycia wybranych zawodów;
- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- konfrontuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy oraz oczekiwaniami pracodawców.

W obszarze RYNEK EDUKACYJNY uczeń:

- charakteryzuje strukturę systemu edukacji;
- analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia;
- określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

W obszarze PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU uczeń:

- określa marzenia, cele i plany edukacyjno-zawodowe na bazie własnych zasobów;
- planuje ścieżkę kariery, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów;
- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie kariery.

Opis zakładanych efektów kształcenia

W zakresie wiedzy uczeń:

- posługuje się pojęciami związanymi z tematyką rynku pracy, kwalifikacji zawodowych;
- identyfikuje swoje możliwości psychofizyczne i predyspozycje zawodowe;
- wyjaśnia zależności pomiędzy zainteresowaniami a wyborem zawodu;
- wymienia umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

W zakresie umiejętności uczeń:

- rozwija swoje zainteresowania;
- wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu doradztwa zawodowego, aby trafnie określić swe predyspozycje, zdolności, umiejętności;
- samodzielnie lub z pomocą doradcy planuje dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno-zawodowego.

W zakresie kompetencji społecznych uczeń:

- skutecznie współpracuje z kolegami w zespole;
- przyjmuje twórczą i refleksyjną postawę wobec przekonań oraz sposobu postępowania innych ludzi;
- rozwiązuje konflikty powstające podczas pracy zespołowej.

Metody dydaktyczne wykorzystywane w pracy z uczniami

- analiza przypadku,
- ankieta,
- autoprezentacja,
- burza mózgów,
- ćwiczenia grupowe,
- debata „za i przeciw”,
- dyskusja problemowa,
- kolaż,
- kwestionariusz,
- lekcja odwrócona,
- mini-wykład,
- ocena pracy grupowej,
- plakat,
- rozwiązywanie problemów,
- skojarzenia,
- wirujące plakaty,
- odwrócony cel,
- omawianie indywidualnych przypadków,
- praca w grupach,
- praca indywidualna,
- prezentacje multimedialne.

Adresaci programu i treści kierowane do nich

Poza uczniami do których skierowane są powyższe działania, program delegowany jest także do rodziców i nauczycieli. Poniżej znajdują się treści i informacje, na które chciałam zwrócić szczególną uwagę zarówno rodziców jak i nauczycieli.

Rodzice

- Dostarczenie informacji o zawodach, aktualnych trendach na rynku pracy.
- Dostarczenie wiedzy o dziecku, jego umiejętnościach, preferencjach, wartościach, zdolnościach, zainteresowaniach, mocnych i słabych stronach.
- Zapoznanie rodziców z problematyką wyboru zawodu i możliwościami dalszego kształcenia.
- Dostarczenie informacji o ścieżkach edukacyjnych, przeciwwskazaniach zdrowotnych przy wyborze dalszego kształcenia.

Nauczyciele

- Uświadomienie nauczycielom konieczności wplatania w treści przedmiotowe tematyki z zakresu orientacji zawodowej.
- Udzielanie pomocy nauczycielom w realizacji tematów z zakresu problematyki wyboru zawodu i możliwości kształcenia w ramach lekcji przedmiotowych.
- Wypracowanie materiałów pomocniczych do prowadzenia zajęć na godzinach wychowawczych i spotkaniach z rodzicami.

Tematy zajęć

Klasa 7

Bloki tematyczne	Temat zajęć	Czas przeznaczony na realizację
Samopoznanie	1. Wszyscy jesteśmy zdolni!	45 minut
	2. Mocne i słabe strony.	45 minut
	3. Moje umiejętności. Umiejętności a zawód.	45 minut
	4. Moja hierarchia wartości i potrzeb.	45 minut
	5. Czym się interesuję?	45 minut
je edukacyjno-zawodow	6. Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową? Moja przyszłość edukacyjno-zawodowa.	45 minut

	7. Możliwości jakie Unia Europejska otwiera przed młodzieżą.	45 minut
Rynek pracy	8. Zawody w moim najbliższym otoczeniu.	45 minut
	9. Od elektryka do kierownika.	45 minut
	10. Kompetencje na rynku pracy.	45 minut

Klasa 8

Bloki tematyczne	Temat zajęć	Czas przeznaczony na realizację
Samopoznanie	1. Co ma wpływ na moją dalszą drogę kształcenia?	45 minut
	2. Autoprezentacja.	45 minut
	3. Indywidualna ścieżka kształcenia.	45 minut
Informacje edukacyjno-zawodowe	4. Oferta edukacyjna miasta Szczecina.	45 minut
	5. Źródła informacji edukacyjnych.	45 minut
	6. Umiejętność planowania	45 minut
Rynek pracy	7. Wartości związane z pracą i etyką zawodową. Lokalny rynek pracy (zawody nadwyżkowe i deficytowe).	45 minut
	8. Znaczenie pracy w życiu człowieka (zawody przyszłości i przeszłości).	45 minut
	9. Podstawy prawne dotyczące zatrudniania osób młodocianych.	45 minut
	10. Niebezpieczeństwa, zagrożenia, BHP.	45 minut

Współpraca z instytucjami pozaszkolnymi wspomagającymi orientację edukacyjno-zawodową

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 1 w Szczecinie.
- Fundacja Talent&Kariera
- OHP, szkoły średnie.
- Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

- Państwowa Inspekcja Pracy w Szczecinie.
- KOWEZiU (Krajowy Ośrodek Wspierania Informacji Edukacyjnej i Zawodowej).
- Mobilne Centrum Informacji Zawodowej w Szczecinie.
- Regionalny Punkt Informacyjny Eurodesk przy Sekretariacie ds. Młodzieży Województwa Zachodniopomorskiego.

Ewaluacja

Ewaluacja jako niezbędny czynnik, aby działania doradcze na terenie szkoły były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów i rodziców. W tym celu prowadzona będzie obserwacja zajęć i grupowych, a następnie sporządzone zostanie sprawozdanie z realizacji programu.

Doradca Zawodowy

Anita Maik

Bibliografia:

- Appelt K., Jabłoński S., Osiągnięcia i zagrożenia dla rozwoju dziecka w wieku szkolnym, [w:] Dzieci i młodzież wobec agresji i przemocy, red. A. I. Brzezińska, E. Hornowska, Warszawa 2007
- Bardziejewska M., Okres dorastania. Jak rozpoznać potencjał nastolatków?, [w:] Psychologiczne portrety człowieka, red. A.I. Brzezińska, Gdańsk 2005
- Biłko J., Kruk-Krymula E., Piekarski M., Weysenhoff A., Niezbędnik Materiały metodyczne na „zieloną szkołę” dla doradców zawodowych z serii „Wybór Zawodu”, MEN, Kraków 2011
- Biłko J., Kruk-Krymula E., Piekarski M., Weysenhoff A., Poradnik „Od zabawy do zawodu z serii „Wybór Zawodu”, MEN, Kraków 2011
- S. Covey, 6 najważniejszych decyzji, które kiedykolwiek podejmiesz, REBIS, Poznań 2007
- Czelakowska D., Inteligencja i zdolności twórcze dzieci w początkowym okresie edukacji. Rozpoznawanie i kształcenie, Kraków 2007
- Davidson A., Davidson R., Tajemnica sukcesu. Jak wychować wspaniałe dziecko, Warszawa 2000
- Grzesiak K., Zinkiewicz B., Poradnik Kim zostanie moje dziecko? z serii „Wybór Zawodu”: MEN, Kraków 2011
- Ignatowicz Z., Gwis G. : Metodyka doradztwa zawodowego edukacja zawodowa w szkole materiały dla nauczycieli
- Mönks F. J., Ypenburg J. H., Jak rozpoznać uzdolnione dziecko, Kraków 2007
- Olubiński A., Konflikty rodzice – dzieci. Dramat czy szansa?, Toruń 1992
- Partyka M., Zdolni, utalentowani, twórcy, Warszawa 1999
- Paszkowska-Rogacz A., Wybór zawodu, [w:] Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, t. 7, red. T. Pilch, Warszawa 2008

Netografia:

- *Test inteligencji wielorakiej* Howarda Gardnera: <http://brieftip.pl/test-inteligencji-wielorakiej-rodzaje-inteligencji/> – do wypełniania on line [dostęp: 12 czerwca 2017 r.];
- *Kwestionariusz inteligencji wielorakiej wraz z omówieniem*: <http://www.doradcy-wroclaw.pl/app/download/5796678295/Test+inteligencji+wielorakiej.pdf> [dostęp 10 czerwca 2017 r.];
- Publikacja na temat inteligencji wielorakiej: <https://www.ore.edu.pl/materialy-do-pobrania/category/252-test-uzdolnie-wielorakich?download=3086:diagnoza-i-wspomaganie-w-rozwoju-dzieci-uzdolnionych.-test-uzdolnie-wielorakich-i-materialy-dydaktyczne> [dostęp 10 czerwca 2017 r.];

- Między szkołą, a rynkiem pracy. Doradztwo zawodowe w szkołach zawodowych, Difin 2012, <http://tiny.pl/g1ct4> [dostęp 6 czerwca 2017 r.].
- https://www.youtube.com/watch?v=Patm_eu02ow&t=15s [dostęp: 6 czerwca 2017 r.].
- <https://www.ore.edu.pl/materiay-do-pobrania-55886/category/97-materiay-dot-edukacji-ekonomicznej?download=478:kompetencje-kluczowe> [dostęp: 9 czerwca 2017].
- Schemat systemu edukacji: <http://doradztwo.ore.edu.pl/sciezka-ksztalcenia/> [dostęp: 20 lipca 2017 r.];